

Wycieczka Szlakiem Mistrzów Witraży Dolny Śląsk 2019

Spis treści

21.09.2019 – sobota	2
22.09.2019 – niedziela	3
Legnica - Kościół ewangelicki p.w. Marii Panny.....	4
Jawor - Ratusz z salą Rajców.....	9
Jawor - Parafia Ewangelicko-Augsburska	10
Jawor – Kościół p.w. Św. Marcina	10
Kamienna Góra - Ratusz.....	12
Karpniki - Zamek Karpniki	13
Karpniki - Pałac Dębowy (willa)	14
Jelenia Góra - Pałac Paulinum.....	15
Jelenia Góra - Bazylika Mniejsza pw. Św. Erazma i Pankracego	16
Jelenia Góra - Muzeum Karkonoskie	17
Lwówek Śląski – Ratusz.....	18
Mściwojów - Kościół p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny.....	18
Świebodzice - Kościół Św. Brata Alberta Chmielowskiego	18
Wałbrzych - Kościół pw. Św. Aniołów Stróżów	19
Jedlina Zdrój - Kościół p.w. Trójcy Świętej.....	22
Świdnica - Katedra św. Stanisława i św. Wacława	23
Świdnica - Dawne Gimnazjum Miejskie	23

21.09.2019 – sobota

9:00 Legnica

Odjazd spod Hotelu przy Baszcie ul. Murarska 4

9:30 Jawor

Parafia Ewangelicko-Augsburska

Park Pokoju 2 Jawor

tel. 76 870-51-45

e-mail: jawor@luteranie.pl

10:30 kościół św. Marcina

zwiedzanie 76 870-31-70 lub 76 871-05-62 76/8702714

parafiamarcin@onet.pl

Świętego Marcina 1, 58-100 Jawor

Ewentualnie – na razie problem

Ratusz z salą rajców

Rynek 1, 59-400 Jawor

Zwiedzanie 76 870-20-21

11:30 Lwówek Śląski

Ratusz

plac Wolności 1, 59-600 Lwówek Śląski

75 647 78 88 muzeum 75 647 78 96

12:00 Jelenia Góra

Pałac Paulinum

ul. Nowowiejska 62 58-500 Jelenia Góra

+48 75 649 44 00 530-457-557

palac@paulinum.pl

Parafia św. Erazma i Pankracego (Bazylika Mniejsza)

Plac Kościelny 1

58-500 Jelenia Góra

+48/75-75-22-160

kancelaria@bazylika.jgora.pl

Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze

ul. Jana Matejki 28 58-500 Jelenia Góra

Dyrektor Gabriela Zawila 75 64 550 72

dyrektor@muzeumkarkonoskie.pl

Sekretariat – tel./fax 75 75 234 65, 75 64 550 73

15:00 Kamienna Góra

Ratusz

plac Grunwaldzki 1, 58-400 Kamienna Góra

75 645 51 10

17:00 Legnica

kościół ewangelicki p.w. Marii Panny

Plac Mariacki 1, 59-220 Legnica

ks. Jerzy Gansel 76 854 34 40 +48 515 684 562

19:00 Spotkanie przy lampce wina – Provincia Cafee Bistro Bar ul. Złotoryjska 25

<https://www.facebook.com/provinciabistro/>

Trasa na dzień <https://goo.gl/maps/C8MXpBQvzra27dMU9>

22.09.2019 – niedziela

9:00 Legnica

pracownia Zbyszka Brzezińskiego
Muzealna 2, 59-220 Legnica
601 053 139

10:30 Mściwojów

Kościół p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny
Mściwojów 41, 59-407 Mściwojów
+48 76 872-85-47
Proboszcz – ks. Wiktor Juchiewicz

11:30 Świebodzice

Kościół Św. Brata Alberta Chmielowskiego
Mieszka Starego 2, 58-160 Świebodzice
74 854 70 32
albertswiebodzice@gmail.com

12:30 Wałbrzych

Kościół pw. św. Aniołów Stróżów
ul. Garbarska 4 58-300 Wałbrzych
74 842 44 92

13:30 Jedlina Zdrój

Kościół p.w. Trójcy Świętej
Jana Pawła II, 58-330 Jedlina-Zdrój
Kontakt Zbyszek

14:30 Świdnica

Katedra św. Stanisława i św. Wacława
Pl. św. Jana Pawła II 2-3, 58-100 Świdnica
+48 530 853 425
katedra.swidnica@gmail.com
Zwiedzanie p. Mariusz Barcicki
mariusz_barcicki@o2.pl
720 101 606

Ewentualnie – na razie problem

Dawne Gimnazjum Miejskie w Świdnicy

Szkoła Podstawowa nr 10 w Świdnicy
Franciszkańska 7 58-100 Świdnica
(074) 852-28-94

sp10swd-sekretariat@zeto.swidnica.pl

17:00 Legnica

Trasa na dzień <https://goo.gl/maps/hgdSSStLPgy324Jo7>

Lista punktów dla obu dni <https://goo.gl/maps/5uqSYAYsxMenSgqZ7>

Legnica - Kościół ewangelicki p.w. Marii Panny

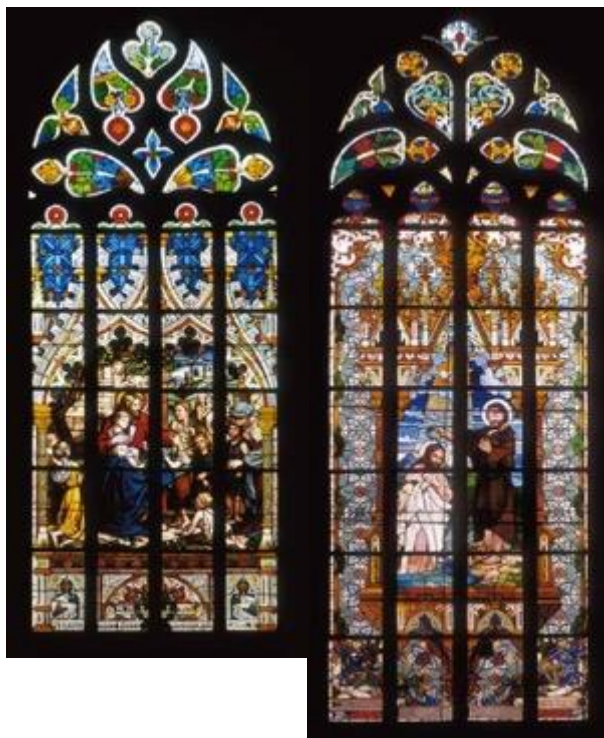
Wchodząc do kościoła Mariackiego w Legnicy przez główne wejście spostrzegamy po stronie północnej i południowej oraz w prezbiterium łącznie 14 wielkich okien kościelnych, a w nich witraże, umieszczone w latach 1905 - 1906, które z inicjatywy pastora Wolfganga Meißlera odnowiono w latach 1992 - 1993. Przedstawiają one osoby i zdarzenia z historii religii i Kościoła, z historii Reformacji oraz historii Śląska i miasta Legnicy.

1. Pierwszy witraż, przesłonięty w swej górnej części balkonem organowym, przedstawia **nawrócenie ap. Pawła (Dz. 9)**. Pochodzi z warsztatu B. Francke z Naumburga /Nowogrodziec/. Herby ofiarodawców przedstawiają od prawa w lewo: rodzinę v. Stülpnagel, v. Kessel, v. Buttlar, Kraker v. Schwarzenfeld, v. Friderici i v. Minutoli. Niestety, trudno jest odtworzyć w całości ten witraż z powodu uszkodzeń powstałych po roku 1945. Odnowiono tylko fragmenty.

2. Następny witraż przedstawia w centralnym miejscu postać **księdza doktora Marcina Lutra**, który 10 grudnia 1520 roku przy Bramie Elsterskiej w towarzystwie profesorów i studentów miejscowej wszechnicy spalił księgę prawa kanonicznego. Ostrzegawczą bullę papieża Leona X (Exsurge Domine), wzywającą Lutra do odwołania swojej nauki i upokorzenia się przed Rzymem, mieli ogłosić i spopularyzować na terenie Niemiec Jan Eck oraz Hieronim Aleander, nuncjusz rzymskiej kurii w Niemczech. Niebawem okazało się, że papieska bulla była niewypałem nie tylko dlatego, że znajdujące się w niej sformułowania świadczyły o żenującym niezrozumieniu teologii Lutra, na co zwracał uwagę nawet kardynał Cajetan. Wysiłki Ecka i Aleandra mające na celu podanie do publicznej wiadomości bulli Leona X na terenie części Niemiec nie przyniosły spodziewanego rezultatu, gdyż nie chciano już słuchać papieskich teologów. Spotykali się z wrogością, nawet im grożono i obrzucano obelgami. Luter początkowo nie chciał przyjąć do wiadomości pogłoski, że papież wydał przeciwko niemu bullę. Łudził się jeszcze możliwością rzetelnego dialogu. W trakcie teologicznej kontrowersji Słowo Boże musi zwyciężyć. Na tle bogato architektonicznie ozdobionym widać stłoczoną grupę jego akademickich przyjaciół, do których przyłączyli się ciekawscy. Skupiona w sobie postać Lutra podobna jest do tej znanej z obrazu Cranacha z roku 1520. Luter wrzucając bullę w ogień wypowiedział słowa: Ponieważ zasmuciłaś świętego Pańskiego, niech cię strawi wieczny ogień. Jeden z jego przyjaciół dorzuca do niej inne pisma papieskie. W architektonicznych ozdobach cokołu znajduje się herb Lutra. Witraż pochodzi z pracowni Ferdynanda Müllera z Quedlinburga.

Ufudowany został przez duchownych i parafian z kościoła Mariackiego: A. Derlin, K. Rothe, H. Zahn... (dalsze nazwiska uległy zniszczeniu)

3. oraz 4. witraż z kaplicy chrzcielnej nawiązują do funkcji kaplicy. **Chrzest Jezusa w Jordanie** jest symbolem przyjęcia do społeczności chrześcijańskiej (Mt 3). **Szczególny stosunek Jezusa do dzieci** ilustrują słowa z Ewangelii Marka: Pozwólcie dzieciom przychodzić do mnie i nie zabraniajcie im, albowiem takich jest Królestwo Boże (Mk 10,14). Obydwa witraże są dziełem A. Seilera z Wrocławia i, podobnie jak witraż 13, przedstawiający księcia Fryderyka II i jego małżonkę przyjmujących sakrament Wieczery Pańskiej pod dwiema postaciami, ufundował majster ciesielski Wilhelma Löbel z Legnicy. Dziecko mające być ochrzczone przedstawia wówczas ośmioletniego syna Ottona Löbela. Dane te pochodzą od Klausa Löbela, wnuka Wilhelma i syna Ottona Löbela.

Teraz kierujemy się w stronę ołtarza ozdobionego trzema witrażami.

5. Od strony południowej znajduje się witraż z herbami cechów i gmin wiejskich. W roku 1454 zbuntowawszy się przeciw patrycjatowi miejskiemu cechy opowiedziały się po stronie księcia piastowskiego odgrywając odtąd w mieście bardzo ważną rolę. Do parafii należały liczne okoliczne wsie, przedmieścia i majątki ziemskie, jak: Księżę Wielkie, Białowieś, Stare i Wielkie Piekary, Pątnów, Dobrzejów i inne. Te osiedla w dowód swej dawnej przynależności, jeszcze z IX wieku, uznały za stosowne w ten sposób się upamiętnić

6. Witraż nad ołtarzem, ufundowany przez cesarza Wilhelma II, w części dolnej przedstawia **Ukrzyżowanie i Zmartwychwstanie Pana Jezusa**. W górnej części widzimy pochyloną postać Jadwigi, uznawanej w kościele rzymskokatolickim za świętą i patronkę Śląska, stojącą u ciała swego syna Henryka II Pobożnego na pobożowisku w Legnickim Polu w 1241 roku. Witraż jest dziełem mistrza z Monachium Carla de Bouché.

służących Kościołowi

7. Ten witraż z północnej strony absydy przedstawia **herby tych książąt i panów, którzy odegrali w dziejach Piastów znaczącą rolę**. Jako kościół zamkowy, obok kościoła św. Jana, który przez dłuższy czas był też kościołem książęcym, stał się kościołem Mariackim kościołem, w którym najczęściej wielcy panowie znajdowali miejsca swego ostatecznego spoczynku. Od czasów Reformacji znajdujemy więc w niepełnych aktach wymienionych około 80 pochówków w nawie środkowej. Pomimo to, już w 1905 roku w czasie ostatniego wielkiego remontu kościoła i wstawienia w okna witraży, nie było w nim starych epitafiów i proporców zdobiących niegdyś miejsca pochówków. Dlatego pokolenie dokonujące remontu kościoła w 1905 roku, chcąc odświeżyć pamięć o swych przodkach, postanowiło uczynić to poprzez witraże. Witraż przedstawia około 60 herbów rodów rycerskich. Do ołtarza przylega piastowska loża książęca. Witraże strony północnej przedstawiają historię zbawienia i historię Kościoła jako świadectwo ludzi

8. Piastowską lożę książęcą ozdabia witraż przedstawiający **pieśniarzy Starego Testamentu**, wskazujących na Mesjasza. W środku widzimy króla Dawida. Obok niego wyobrażono przywódców lewitów, śpiewaków i twórców psalmów świątynnych, z których najślawniejszym był niewątpliwie Dawid. Z jego lewej strony znajduje się Azaw, pełniący swą służbę na górze Syjon. Po prawej stronie Dawida umieszczono Hamana, wnuka proroka Samuela, z uzdolnionej rodziny śpiewaczej rodu Korah. Za nim znajduje się Etham, sprawujący służbę w świętym namiocie w Gibeonie. Witraż ten jest dziełem profesora Oetkena. Fundatorami byli członkowie parafii, wymienieni w napisie podwitrażowym: Emma Fleischer z domu Timmler, L. Haack, August Jungfer, Richard Klose, Selma Mornzig z domu Frueauf, Wilhelm Nerlich, Richard O'Brien, August Ritter, Ernst Schiek, Wilhelm Schimann, Max Seiler, bracia Max i Richard Fimmler.

9. Drugie okno od strony północnej przedstawia w witrażu **niewiasty w służbie Jezusa - Marię i Martę** (Łk 10, 38-42). W napisie pod witrażem znajdujemy słowa Jezusa: Maria obrała lepszą część. Ten witraż jest dziełem prof. Geiges z Fryburga Bryzgowijskiego i zgodnie z wolą parafii poświęcony został kościołowi przez kobiety i dziewczęta z parafii. Na dolnym polu środkowym czytamy: Prof. Geiges Freiburg/Br. 1905. Na polach poniżej obrazu umieszczono rok 1992, w którym. renowacji dokonała firma: Ojciec i Syn Brzeziński. Czytamy tam: Renowacja. Pracownia Brzeziński. Legnica.

10. Trzeci obraz od strony północnej przedstawia **mężczyzn w służbie Jezusa**. Reprezentują ich apostołowie **Piotr i Paweł**. Pod spodem umieszczono herb miasta Legnicy. Każdy z apostołów dzierży w ręku swój symbol: Piotr klucz, Paweł miecz Słowa Bożego. Śląski orzeł nad herbem Legnicy mógłby wskazywać na fundatorów tego witraża. Postaci w tym i następnych witrażach mają mocne, soczyste kolory, zgodnie ze średniowiecznym sposobem malowania. Witraż nosi podpis: Kościołowi naszych kochanych kobiet ufundował w 1905 roku patronat parafii.

11. Czwarty witraż, ponad bogato zdobionym portalem, **przedstawia chrześcijańską misję w tej części Śląska**. Benedyktynski zakonnik z saksońskiego klasztoru głosi mieszkańcom doliny Kaczawy Ewangelię wnosząc krzyż. Na pierwszym planie drwal z siekierą wskazuje na wyrąb pierwotnej puszczy i na powstanie w tym miejscu osady. Pozostałe postaci trzymają widły i sieci, świadczące o tym, że są rybakami. Ponad grupą słuchających unosi się jeszcze nie dokończona budowla z drewna: zaczątek kościoła. Dalej, w głębi błyszczą w słońcu pozostałe jeszcze resztki śniegu na wzniesieniach Karkonoszy, zwiastując wiosnę, łamiącą mocny lód pogaństwa i dającą początek chrześcijaństwu. Także i ten witraż pochodzi z pracowni Oetkena i został ufundowany przez synów długoletniego członka Rady Parafialnej: Na pamiątkę ojca, królewskiego radcy Henryka Langnera przez jego wdzięcznych synów. 1905.

12. Piąty witraż wprowadza nas na próg historii. **Niemieccy rycerze wraz z polskimi spotkali się na równinie pod Legnicą w 1241 roku w walce z Tatarami**. Henryk II Pobożny zdecydował się stanąć wraz z rycerstwem chrześcijańskim i ludnością do walki o wiarę i ojczyznę. Zanim jednak przekroczył bramę Wrocławską, wstąpił wraz z rycerstwem do kościoła Mariackiego, aby poświęcić oręż. Kościół ten, od czasu ustanowienia rezydencji księżęcej w Legnicy w 1192 roku, wzniesiono już z kamienia. Równocześnie do walki księciu brak cierpliwości i dlatego opuszcza mszę przed jej końcem. Zdumieni jego towarzysze spoglądają na wodza, wróżąc z tego nieszczęście. Henryk II odziany w płaszcz trzyma w jednej ręce hełm z orłem, a w drugiej miecz. Jego rysy wzięto z nagrobka znajdującego się w kościele św. Wincentego we Wrocławiu. Na prawo od niego znajduje się rycerz von Rothkirch, który zgodnie z legendą nosił jego sztandar. Poznajemy go po trzech orlich głowach. Za nim stoi rycerz von Zedlitz z klamrą u pasa ozdobioną czerwonym proporczykiem, rycerz von Busewoy (Bożywoj) z orlim tułowiem i szachownicą. W środkowej partii z lewa znajduje się grupka rycerzy w pancerzach: panowie von Brauchitsch i von Reinbaben za skaczącym jeleniem, von Prittwitz z czarno-żółtą szachownicą, von Nostitz z rogami bawołu. Nad nimi, ponad kreską, od lewa na prawo, tarcze von Köckritza z trzema liliami, von Seydlitz z trzema rybami i von Tschammera z rogami jelenia i bawołu. Z przeciwnej strony tego pola przedstawiono korpus łosia von Abschatz, głowę byka panów Strachwitz i ozdobną wieżami warownię panów Pogarell. Ozdobną posadzkę przybrano herbami joannitów i krzyżaków, gdyż i tych wezwano do walki. Przy ołtarzu kapłan wraz z ministrantami odprawia mszę. Na galerii muzykanci trąbią w trąby i biją w bębny. Witraż zaprojektowali synowie prof. Linnemana z Frankfurtu nad Menem. Pod witrażem umieszczono napis: Ufundowano przez członków parafii Piotra i Pawła. A.D. 1905.

13. W witrażu szóstym okna północnego, w przeciwieństwie do wojennego obrazu przedstawiającego Henryka II, widzimy scenę pełną spokoju, przedstawiającą książąt w następnym okresie rozwoju Reformacji. Jeden z następców Henryka Pobożnego - **książę Fryderyk II na Legnicy i Brzegu oraz Wołowie**, zmarły w 1547 roku, zwolennik Reformacji - zawarł z księciem Albrechtem Hohenzollernem pruskim umowę na przeżycie. Z jego poparcia już w 1522 roku w kościele Mariackim w Legnicy Fabian Eckel głosił czystą Ewangelię zgodnie z naukami Lutra, a od 1524 roku udzielał sakramentu Komunii Świętej pod dwiema postaciami - Chleba i Wina czyli Ciała i Krwi Chrystusa. Na witrażu widzimy **parę książęcą przed ołtarzem** (znajdującym się dawniej w miejscu, gdzie dziś jest kazalnica) przyjmującą przy prostym stole sakrament Komunii Świętej pod dwiema postaciami. Przyjmują ją **książę Fryderyk II i jego żona Zofia von Brandenburg-Ansbach**. Rysy twarzy księcia i jego żony wyrażają głębokie przeżycie się obrządkiem. Między młodzieżą szlachecką i dworzanami widać postać **Valentina**

Trozendorfa, sławnego rektora pierwszej wyższej uczelni ewangelickiej w Złotoryi w zsekularyzowanym dawnym klasztorze. Trozendorf często przebywał w Legnicy i brał żywy udział w rozwoju Reformacji w księstwie. Także ten witraż wykonali synowie prof. Linemanna z Frankfurtu nad Menem. Podpisy pod nim wymieniają fundatorów, członków parafii (1905r.): August Hertramp, Emil Peikert, Wilhelm Löbel, Wilhelm Schlieter, Teodor Meisch, Oswald Schön, Eduard Meissner, Moritz Weist.

14. Siódmy i ostatni witraż tej serii z północnej strony kościoła Mariackiego przedstawia **uczonych niemieckich w służbie Ewangelii**, reformatorów Kościoła i systemu szkolnego, zajętych tłumaczeniem Starego Testamentu. Marcin Luter (w środku) roztrząsa pewną kwestię językową, rozważaną przez Filipa Melanchtona (na lewo od Lutra) oraz Jana Bugenhagena (na zewnątrz po prawej stronie). Problem ten poruszył uczony kaznodzieja zamkowy Kasper Cruciger (na prawo poniżej) oraz uczony rabin znawca Pisma Świętego (Starego Testamentu), których Luter prosi o miarodajną ocenę. Na dalszym planie znajduje się Justus Jonas (z prawej strony Lutra) oraz doktor Uniwersytetu Wittenberskiego (po lewej stronie od Melanchtona), służący Lutrowi pomocą. Jest to trzeci witraż wykonany przez braci Linnemann z Frankfurtu nad Menem. Na życzenie zboru utrzymany jest w jasnym tonie, tak że głowy uczonych wyróżniają się mocniej na tle jasnej odzieży. Ofiarodawcami tego witraża byli uczniowie szkół legnickich. Wskazują na to napisy pod witrażem. Po lewej stronie: Królewskie Gimnazjum, po prawej stronie: Gimnazjum. Pod spodem w formie stempli umieszczono napisy, od lewej do prawej: Miejska Szkoła Realna w Legnicy, Szkoła Rolnicza w Legnicy i Królewskie

Seminarium Nauczycielskie w Legnicy.

I jeszcze raz przypominamy nazwisko Zbigniewa Brzezińskiego, który w pełni rzemieślniczych uzdolnień wraz ze swym ojcem odnowił witraże w tym kościele tak, że nie tylko wymienił ołowiane ramki, lecz także uzupełnił rozległe niekiedy uszkodzenia w szkło i oczyścił je. Dziś witraże te mogą znowu błyszczeć pierwotnym blaskiem. Obramowania okienne obmurowano na nowo obustronnie. Na zewnątrz witraże zabezpieczono siatką. Przy sposobności wyraża się podziękowanie wszystkim ofiarodawcom, którzy przyczynili się do zebrania funduszy na wyremontowanie tak pięknego obiektu służącemu od czasów Reformacji po dzień dzisiejszy Ludowi Bożemu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej.

Jawor - Ratusz z salą Rajców

Zachodnia strona Sali Rajców.

Wystrój Sali Rajców wykonany jest w ciemnobrązowym drewnie. Wokół Sali rozmieszczone są herby jaworskich cechów rzemieślniczych. Całość nakryta jest, również drewnianym, sklepieniem kolebkowym. Unikalną ozdobą tego miejsca są witraże okienne, wykonane w Berlińskim Instytucie Malarstwa na Szkle. Są to największe świeckie witraże na Dolnym Śląsku. Centrum witraża zachodniego zajmuje postać kobieca określana przez O. Koischwitzę jako „boginii Javoria”. Skrzydła zdobią alegoryczne wyobrażenia wojny i pokoju. Dolna część mieści panoramę Jawora od strony południowej. Centrum wschodniego witraża zajmuje panorama Pogórza Kaczawskiego z kierunku Paszowic. Skrzydła zdobią motywy roślinne, oraz alegorie dobrobytu.

Zachodni witraż Sali Rajców.

Wschodni witraż Sali Rajców.

Fragment zachodniego witraża. Z lewej strony herb Księstwa Jaworskiego, z prawej kościół Św. Marcina.

Jawor - Parafia Ewangelicko-Augsburska

Chyba tylko tyle, ale sama świątynia piękna i wyjątkowa. Trzeba przy okazji wstąpić.

Jawor – Kościół p.w. Św. Marcina

Okna są niewysokie ostrołukowe, podobnie jak cała budowla. Większość otworów okiennych podzielona jest pionowymi laskowaniami na trzy części, a w prezbiterium okna podzielone są na dwie części. Wszystkie okna mają ościeża ścięte skośnie ku wnętrzu świątyni. Okna kościoła św. Marcina są wypełnione witrażami pochodzącymi z lat siedemdziesiątych XIX wieku.³ Dużą wartość artystyczną stanowią kompozycje postaci w witrażach w nawie południowej.

Początek cyklu postaci ukazuje Chrystusa Zmartwychwstałego najcenniejszy pod względem artystycznym z wszystkich witraży, ukazującego się apostołom, dającego ostatnią naukę przed Wniebowstąpieniem, o czym świadczy napis pod postacią w języku łacińskim: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi*⁴ (Mt. 28, 16-20). Niemiecki napis informuje, nas że witraż ufundował ks. Ferdinand Neugebauer. Odnowienie tego witraża nastąpiło w latach 1986-1987 ze środków zebranych przez jaworskich rzemieślników. Kolejne cztery witraże ukazują postacie dwunastu apostołów.

Witraż nad kaplicą Matki Bożej Częstochowskiej w nawie północnej przedstawia scenę Zwiastowania, pozostałe witraże w tej nawie tworzą kompozycje ornamentalne z kolorowego szkła.

Witraże w południowej ścianie prezbiterium pochodzą z tego samego okresu co pozostałe w nawach bocznych. Ich treść stanowią kompozycje figuralne przedstawiające: św. Jadwigę Śląską i św. Elżbietę Węgierską. Św. Jadwiga – patronka Śląska, żona Henryka Brodatego i matka Henryka Pobożnego przedstawiona jest w szatach książęcych. W lewej ręce trzyma ufundowany przez siebie klasztor w Trzebnicy, w prawej – figurę Najświętszej Marii Panny i Dzieciątko Jezus.

5 Św. Elżbieta to córka króla Węgier Andrzeja II i Gertrudy, siostry św. Jadwigi Śląskiej.

6 Treść kolejnego witraża stanowią postacie św. Józefa i św. Marcina. Św. Józef opiekun Matki Bożej i Jezusa. Prawą ręką podtrzymuje Dzieciątko Jezus, a w lewej trzyma lilię. Św. Marcin legionista rzymski następnie uczeń św. Hilarego, w roku 370 został wybrany biskupem Tours. Patron Francji Jawora i Amiens, pod którego bramą rozegrała się słynna scena dzielenia się płaszczem z żebrakiem. Na witrażu występuje w szatach biskupich z mitrą na głowie, pastorałem w ręce i pierścieniem na dłoni.

7. Trzeci witraż przedstawia postacie św. Katarzyny Szwedzkiej i św. Marty siostry Łazarza. Św. Katarzyna Szwedzka to córka Ulfa Gudmarssona i św. Brygidy, znanej ze sławnych objawień. Żyła w XIV wieku. Po śmierci matki, kontynuowała jej starania o dokończenie budowy klasztoru w Vadstena nad jeziorem Vättern w południowej Szwecji. Jako pierwsza ksieni tego klasztoru doprowadziła jego funkcjonowanie do pełnego rozkwitu.

8 Św. Marta, patronka gospodyń domowych i kucharek⁹, przedstawiona jest na witrażu z pękiem kluczy, dzbankiem i miską. Witraż ten został odnowiony w 1986 roku na koszt księży wikariuszy parafii św.

Marcina: ks. J. Błauciak, J. Lubczyński, S. Panewskiego, K. Turaja – o czym informuje napis pod postaciami na witrażu.

Jak już wspominaliśmy projekt budowli przewidywał wzniesienie dwóch wież, świadczy o tym wybudowanie ośmiu potężnych filarów podwieżowych. Prawdopodobnie brak środków finansowych spowodował zaniechanie budowy drugiej wieży po stronie północnej. Dzisiejsza wieża stoi po stronie południowej,

pierwotna wieża południowa runęła do wysokości stropu nawy w 1533 roku. Z XIV wiecznej elewacji frontowej pozostała więc tylko bez zmian część środkowa z portalem głównego wejścia i z rozetą umieszczoną nad nim. Portal pochodzący z około 1330 roku stanowi główne wejście do kościoła.

10 Bogato profilowane w piaskowcu pionowe elementy, utrzymujące po bokach otwór drzwiowy, przechodzą bezpośrednio w łuk ostry, zamykający portal u góry.

11 Zachodnia część elewacji kościoła św. Marcina jest dość skromna i jej wygląd pochodzi z okresu remontu prowadzonego przez ks. F. Neugebauera w końcu XIX wieku.

Nawa południowa na wschodniej ścianie pod witrażem Chrystusa Zmartwychwstałego posiada ołtarz, który został przeniesiony do kościoła św. Marcina z likwidowanej w roku 1962 kaplicy zamku jaworskiego. Ołtarz przeniesiono dzięki staraniom ks. proboszcza Bronisława Wojtery.

Kamienna Góra - Ratusz

W lewej części fasady budynku, na pierwszym piętrze, znajdują się trzy duże okna, których światła wypełniają witraże.

Za oknami tymi znajduje się sala obrad rady miejskiej. Zworniki tych okien zdobią głowy ludzkie, symbolizujące przedstawicieli stanów reprezentowanych w ówczesnych władzach miejskich. Między oknami witrażowymi widnieje rzeźba orła - symbolu wolności i godności oraz rzeźba sowy - tradycyjny symbol mądrości. Na prawo od wieży, szczytową część fasady wieńczy trójkątny fronton z herbem Kamiennej Góry. Pola trójkątnych naczółków nadokiennych pierwszego piętra zdobią maski twarzy ludzkich, które wyobrażają cztery temperamenty: choleryczny, sangwiniczny, flegmatyczny i melancholiczny. Wyżej, nad oknami pierwszego piętra, widać cztery puste pola, z których dawniej spoglądały znane postacie historyczne: Bolko I Surowy i Bolko II Mały (założyciele i dobroczyńcy miasta) oraz Fryderyk II (król Prus) i Wilhelm II (król Prus i cesarz Niemiec). Nad najwyższymi oknami umiejscowione są godła cechowe tych rzemiosł, które brały udział w budowie ratusza: murarzy, kamieniarzy, stolarzy, cieśli, blacharzy, kowali i ślusarzy. Do wnętrza ratusza wiodą wejścia przez trzy portale.

W oknie klatki schodowej znajduje się witraż, na którym w jego centralnej części znajdują się dwa orły - herb Prus i herb Śląska. Lewa dolna część witraża przedstawia herb miasta, który zwieńczony jest koroną miejską. Na witrażu widnieje napis w języku niemieckim głoszący: "Masz sprawę przyjdź do ratusza". Obrzeże witraża zawiera motyw wijącego się ulistnionego konara dębu z żołędziami.

Karpniki - Zamek Karpniki

Wiedzieliście, że nasze witraże pochodzą z kolekcji księżnej Marianny i księcia Wilhelma von Hohenzollern? 😊 Według źródeł historycznych ich kolekcja liczyła około 90 egzemplarzy. Pięć odrestaurowanych witraży wyeksponowaliśmy w galerii na pierwszym piętrze Zamku

Nie zachowały się też średniowieczne witraże. Zbiory sztuki i meble wywieziono do Muzeum Narodowego w Warszawie. Inne rzeczy rozkradziono, np. kandelabry z jednej z sal w latach 70. sprzedano na aukcji w Niemczech za 200 tys. marek.

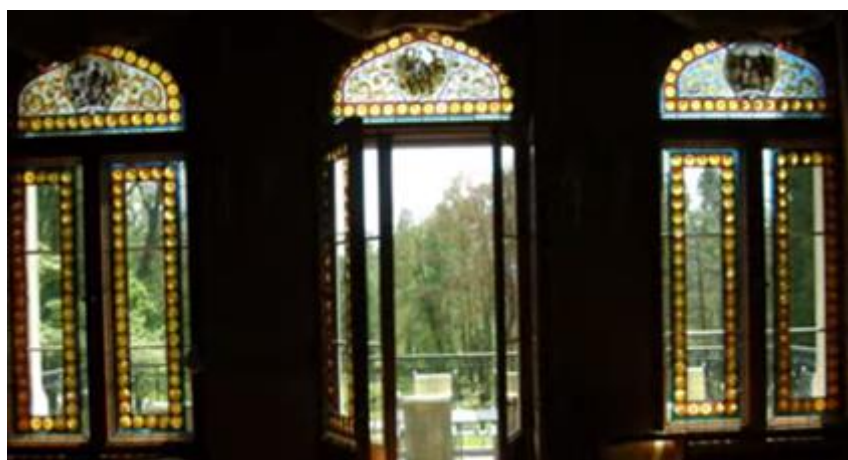
Od jego wuja w 1822 kupił zamek dla siebie oraz żony Marianny książę Wilhelm von Hohenzollern, brat króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III i wkrótce zlecił jego przebudowę w stylu neogotyku angielskiego[1]. Projekt prac przygotował oraz kierował nimi niemiecki architekt Friedrich August Stüler. Zmiany rozpoczęto od założenia romantycznego ogrodu w stylu angielskim. Postawiono w nim różnorodne budowle, takie jak Chata Marianny, cieplarnia i szwajcarski domek. W południowej części parku stanął pomnik Archanioła Michała, upamiętniający Leopolda, brata księżnej[1].

W czasach, kiedy Karpniki należały do niemieckiej rodziny panującej, zgromadzono tu wiele pamiątek, organizując na pierwszym piętrze muzeum i udostępniając je wybranej publiczności. Prezentowano w nim wyroby rzemiosła artystycznego, rzeźby, zbiory klejnotów, dawną broń, stare witraże.

Sala gobelinowa (akwarela XIX w.)

Karpniki - Pałac Dębowy (willa)

Brak szczegółowych informacji.
Witraże oryginalne o tematyce
myśliwskiej

Jelenia Góra - Pałac Paulinum

Oryginalne witraże znajdują się w sali restauracyjnej

Jelenia Góra - Bazylika Mniejsza pw. św. Erazma i Pankracego

W kościele św. św. Erazma i Pankracego nastąpił końcowy odbiór prac remontowych witraży. Roboty wykonano dzięki wsparciu ministerstwa kultury oraz urzędów: wojewódzkiego i miejskiego. Prace polegały na naprawie kamiennego laskowania okien, uzupełnieniu maswerków, wyczyszczeniu i uzupełnieniu witraży, zawieszeniu siatki od strony zewnętrznej, uszczelnieniu silikonem wszelkich szpar w oknach.

W górnych oknach nawy głównej od strony północnej nie było witraży. Okazało się że na strychu kościoła znajdowały się nigdy nie montowane fragmenty witraży z lat trzydziestych XX wieku wykonane w hucie w Pieńsku. Skomponowano z nich trzy nowe okna witrażowe uzupełniając je współczesnymi szybami. Dzięki temu świątynia zyskała trzy o ciekawej ornamentyce witrażowe okna. Teraz gdy świeci słońce to na ścianach naw kościelnych zaczyna się piękna gra kolorów.

Jelenia Góra - Muzeum Karkonoskie

Duża kolekcja szkła artystycznego oraz witraży
Powinien być przewodnik z muzeum

Lwówek Śląski – Ratusz

Najefektowniejszą salą pierwszego pietra jest Sala Ślubów, wyłożona ciemnym drewnem, z drewnianym pseudosklepieniem. W rogach sali stoją cztery ozdobne filary, do których przylegają metalowe, ornamentowe kraty podtrzymujące spływy łuków sklepienia. Wnętrze ozdobione jest wieloma snycerskimi detalami oraz interesującymi neogotyckimi witrażami. Z Salą Ślubów sąsiadują pomieszczenia obecnie wykorzystywane jak Biblioteka Miejska.

Mściwojów - Kościół p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny

Kościół wzmiankowany w 1251 r., zachowaną budowlę wzniesiono w 1792 r. i przebudowano w 1844 r. Jest to budowla jednonawowa, założona na rzucie prostokąta ze ściętymi i zaokrąglonymi narożami, z wnętrzem nakrytym sklepieniem żaglastym i zamkniętym półkoliste prezbiterium, z wieżą w przęśle poprzedzającym zwieńczoną ośmiobocznym stożkowym hełmem. Dachy dwuspadowe przełamane na styku nawy i prezbiterium, elewacje dzielone pilastrami z prostymi oknami zamkniętymi łukiem. Wystrój i wyposażenie wnętrza stanowi rozbudowana polichromia sklepień i ścian, oraz wolnostojący architektoniczny ołtarz główny, ambona z końca XVIII w., kamienna chrzcielnica, prospekt organowy, oraz obrazy z przedstawieniami czterech Ewangelistów, wolnostojące rzeźby i witraże pochodzące z monachijskiej pracowni Franza Mayera.

Świebodzice - Kościół Św. Brata Alberta Chmielowskiego

Brak informacji

Wałbrzych - Kościół pw. św. Aniolów Stróżów

Największa ekspozycja witraży w jednym miejscu na Dolnym Śląsku wykonana przez Firmę Franza Mayera, „Mayer'sche kgl. Hof- Kunstanstalt München” około 1904 r. Możemy obejrzeć witraże o powierzchni 650 m² w 31 oknach. /według renowacyjnej firmy „Witraże” Oleszczuk Wrocław / . W 10 oknach to witraże przedstawiające sceny postaciowe tematyczne , a pozostałe bogate we wzory geometryczne i roślinne.

Patrząc od ołtarza po stronie wschodniej kolejno:

Od góry w maswerku. **Pelikan karmiący własną krwią pisklęta.**

Postacie Świętych. Św. Barbara, Św. Piotr, Św. Agnieszka. Z prawej **herb Księstwa Nyskiego**

Pan Jezus przekazuje klucze św. Piotrowi. Ustanowienie Papieństwa.

W wirażu w maswerku **głowa św. Jana**. W dole postać **Papieża Leona XIII** błogosławiącego.

Witraż przedstawia **św. Rodzinę** podczas zajęć domowych.

W maswerku witraża stylizowany **herb z narzędziami górniczymi** oraz **pozdrowienie górnicze**.

Witraże w Kaplicy / Grobu Bożego/ Krzyża Św. Rozmiar 480 cm x 140 cm.

Św.Małgorzata Maria Alacoque

w drugim **Św.Dominik Guzman.**

W maswerkach witraży kwiatony

Witraże w Kaplicy Św.Teresy. Rozmiar 480 cm x 140 cm.

Powrót Syna Marnotrawnego w drugim **Chrzest Jezusa Chrystusa.**

Jedlina Zdrój - Kościół p.w. Trójcy Świętej

Witraże Richarda Süßmutha w kościele św. Trójcy w Jedlinie Zdroju.

Świdnica - Katedra św. Stanisława i św. Wacława

Świdnica - Dawne Gimnazjum Miejskie

Witraże powinny być, ale nie jest to pewne.